

Szerkesztési iroda:

Főutca 186. sz. — Ide intézendő minden a lap szellemi részére vonatkozó közlemény.

Hirdetések elfogadtatnak a kiadó hivatalban Nagy Ferenc könyvkereskedésében Gyulán.

Hirdetések díja: Egy négy hasábos Garnondsor 5 kr. — Bélyegdíj 30 kr.

BÉKES

Megjelenik hetenként egyszer minden vasárnap.

Előfizetési feltételek:

Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.

Az előfizetések bérmentesített levelekben a lap kiadó hivatalához intézendők.

politikai, gazdasági és ismeretterjesztő hetilap.

A törvényhatóságok s községek rendezése.

II.

A kormány, azon jogokért, melyeket a megyékre ruházott, a kapocs fentartása, s felelős állásának megőrzése tekintetéből, a főispánokban tartotta fel biztosítékát, a midőn ezeknek hatalmat ad, hogy a megye főtisztviselőit választásra ők candidálják, a kezelő tisztviselőket épen kinevezzék, — a törvény és kormány rendeletek végrehajtását ellenőrizzék.

Hát a megye, a maga felelős állásában, mily biztosítékkal rendelkezik az alattas községek irányában, különösen az átruházott ügyek elintézése körül?

A községi bíró candidálásába be nem folyik, azt a községi képviselő testület gyakorolja. A megyei alispán, legtöbb esetben pedig a szolgabíró, leginkább csak a képviselő testületek megalakítása, a tisztújító gyűlések elrendelése s vezetésével vannak megbízva. — Sőt magára a községre bizatik annak elhatározása, mily község akar lenni? illetőleg milyen tanácsot akar alakítani? — A bíró képessége sem határozatik meg, holott a községek nemcsak önkormányzati, hanem átruházott hatáskörben, fontos ügyek végrehajtására vannak hivatva.

Ha kérdés, akarja-e a megye a kormány rendeleteit végrehajtani, egy a községeknél az a kérdés merül fel, képesek-e azokat végrehajtani?

Nem kicsinyítés, de való. — Nem a rendezett tanácsú városokra vonatkozik e célzás, de az olyanféle nagy községekre, mint milyenek e megyében számosak, melyek egyike-másika évenként 100 ujone kiállítására, az e számnak megfelelő szabadságosok nyilvántartására, — 100 — 150,000 forint adó kivétel s beszédésére, a népoktatási törvény egész terjedelmébeni végrehajtására, országgyűlési képviselő választására, az előzetes munkálatok megejtése, mint központi bizottság alakítására, — személy és vagyonszükséglet, egészség és szegények ügye, ipar és kereskedelmi érdekek fejlesztésére van utalva; — Sőt egyes lakosok kik polgári állásuk, miveltségi fokozatuk szerint oly különféle igényeket támasztanak a közigazgatás irányában, — a törvényelotti egyenlőség s a társadalmi szabályok összeegyeztetésénél gyakran oly finom tapintatot követelnek, annyira fontossá és nehézzé teszik az előjáró állását, hogy azon, bizonyos magasabb képesség nélküli embert képzelni alig lehet. — Már egy képviselő gyűlésbeni elnöklés, vezetés, az ügyek sorozat szerinti tárgyalása, végzése szabatos kimondása, a felmerülhető indulatok csillapítása, oly feladat, mely magasabb képzettséget feltételez. — A javaslat pedig szabadságára bizván a községeknél, magokat tetszésük szerint szervezni, — mi bizonyosabb annál, hogy a nép, a mostani democraticus szellemtől áthatva, kezébe adott jogánál fogva, a hatalmat maga részére tartja meg; — értve, hogy a bírói székbe maga fiát ülteti.

Ez esetben 200 képviselő helyett 48 képviselőből álland azon testület mely a község ön kormányzati jogát, s átruházott köteleességét gyakorolja.

A felelős kormány, s utána a felelős megye, elég biztosítékot talál-e ily község előjáróságában? kivált ha a szolgabírók, mint eddig, tisztelve a nép jogát, e községekkel személyesen ritkán csak írásban érintkeznek, akkor is csak annyiban, a mennyiben a felső rendeletek

végére oda írják „kiadatik az előjáróknak végrehajtás végett.”

És a községek, ily esetben, hogy lesznek a megyei bizottmányban képviselve?

Bíró által nem, mert azt a ministeri javaslat maga is alkalmatlannak találja, a mennyiben ott helyet nem ad neki. Egy község első emberének meg járja de a megye egy négyszázad részecskéjének nem.

A járási szolgabíró által nem, — mert ez nem községi, hanem megyei tisztviselő.

A községben választott megyei bizottmányi tagok által, — igen; de ha ezek nem egyuttal községi képviselők, s nem részesülvén a községi tanácskozásokban, a község minden ügyeit nem ösmerik?

Pedig, hogy a községeknél, közvetlenül saját közegeik által, a megyékben képviseltetve kell lenniök, az a milyen szükséges, ép oly jogos követelmény, — mert mi a megye?

Valamint a község, az egyes lakosok, ugy a megye, politikai fogalom szerint, önkormányzati hatáskörében, egyes községek egymás közötti viszonyának szabályozása, érdekeinek fejlesztése s megőrzése végett alakult központi hatóság. Oly megyei administrationalis ügyeket, melyek egyik-másik községet közelebről ne érdekelnek, — képzelni alig lehet.

S mikor népszerű a megye?

Ha annak élettája, a községi élet talajában gyökereznek, s onnan meríti erejét. — Ha ez nem így van, akkor a megye, a levegőben szabadon lebegő, külön vált része az ország kormányzat gépezetének, mely az időnként magába fogadó elemeket, annyira saját szellemében gyurja egy sajátos compact testbe, hogy abban sem a kormány, sem a község nem találja fel magát, s így azon rendeltetésének sem felelhet meg, hogy a községek és kormány között, közvetítő hivatást viseljen.

Általában kívánatos lenne, hogy minden, — legalább választott megyei bizottmányi tag, feltétlenül községi képviselő is legyen, hogy ezek által, a megye és a községek közötti jó viszony, élénk összeköttetés fentartassék.

Ha pedig a községbírája nem lehet tagja a megyei bizottmánynak, kinek ott alkalma nyílnék, az ugy is általa végrehajtandó ügyeket tanulmányozni, fontosságukat felismerni, tapasztalása szerint az otthoni ügyekről esetleg a gyűlések hasznos adatokkal szolgálni, akkor a járási szolgabírók kellene olyannak minősíteni, hogy az a községekben a megyét, a megyében pedig a községeket képviselhesse. —

Ez esetben a szolgabíróknak szükségképen tért és betolyást kellene engedni a községi ügyek vezetésében. És ez bár mily jogtalannak is látszanék, nem lenne természetellenes, — az átruházott ügyek végrehajtásánál pedig épen hasznos és szükséges. — Mert a mely község, akár értelmi és anyagi erők hiányában, akár saját akaratából nem renndezi magát, hanem a megye gyámkodása alá, kiskorúságba helyezkedik, ott helyén van, hogy a megye, maga felelős állásából kifolyólag is, kellő biztosítékot keressen.

Ez lenne a szolgabíró, a ki a képviselő gyűlésekben, — mindig nagy és kis községeket értve, — elnökölné, a felső rendeleteket, hol szükség lenne, az előjáróknak magyarázná, a kivitelhez utasítást adna, az ujoncok előállításába személyesen befolya, az adó kivételt ellenőrizné, annak behajtását, saját felelősége alatt eszközölné; — s különben sem idegen, kinevezett,

hanem a megyei közönség, tehát közvetve a községek által választott tisztviselő lévén, ily viszonyban megismerkednék a községek érdekeivel, s azokat a megyében, bíró helyett méltóan képviselhetné. —

Általában kívánatos, hogy a községek a megyékkel, a megyék a kormánnyal szoros kapcsolatban álljanak, — legyen az államkormányzata a fa, melynek gyökerei a községek, törzse a megyék, ágai pedig minden lombjaival és gyümölesével a kormány.

Míg a cultusministerium, a népoktatási törvényt, saját kerületi tanfelügyelőivel; — a pénzügyi ministerium, az adót saját adóhivatalnokaival; — a gazdasági ministerium a lótenyésztés ügyét, gazdasági egyletekkel, mindezt a megyék s azok tisztviselőinek közvetlen befolyása nélkül kívánja végrehajtani, addig ugy látszik, a kormány a megyék közigazgatási képességében nem nagy biztosítékot helyez. — A megyéknek pedig alkalom se nyílik bebizonyítani, hogy ők nem csupán a kormányvali ellenzékeskedésből, — a bizottmányi tagok, a gyűlések első napján, szónoklati tehetségök felmutatási vágyból, — a tisztviselők pedig, liberális hajdúk turthatás gyönyöréből akarnak létezni, hanem a közügyek iránti buzgóságból óhajtanak — nemzet munkásai lenni.

Gyula május 12. 1870.

(?) Olvasóink emlékezni fognak, megyénk bizottmányának március 28-án és folytatva tartott közgyűlésében hozott ama határozatára, mellyel a folyó 1870-ik évi közmunkaváltási pénzerő mikénti felhasználása iránt beadott küldöttségi javaslat, mint légből kapott adatokra alapított, vissza utasított, s egyszersmind a küldöttség helyesebb munkálat készítésére hivatván fel, ennek tárgyalására egy rendkívüli közgyűlés egybehívása mondatott ki.

E rendkívüli közgyűlés május 10-én tartott meg, még pedig — dicsérettel legyen felemlítve — szép számmal egybegyűlt bizottmányi tagok jelenlétében, s habár a gyűlés tárgyául eredetileg csak is közmunka ügy volt kijelölve, Pest város közönségének egy időközben érkezett átirata alkalmat szolgáltatott a tisztán anyagi kérdések eldöntésére hivatott közgyűlésnek, hogy a materialis érdekek körül kifejtett tevékenységén kívül a szellemi téren is életelt, még pedig *hazafias kegyeletének* jelét adja.

És e kegyeleti tény nem egyéb, mint hogy a megye közönsége az első magyar ministerelnök gróf Batthyány Lajos holttemeinek jövő június hó 9-én leendő ünnepélyes áthelyezése alkalmával, nagy számu küldöttség által fogja magát képviseltetni, mely küldöttség egyuttal a nagy halott özvegyénél a megye részvétét is fogja tolmácsolni. Ezenfelül határozatba ment, a házért vértanui halált halt férfiú emlékének megőrkítéséül, annak arcképét a megye gyűlésterme részére megszerezni.

A mi a gyűlés általános lefolyását illeti: erre nézve egy-két nem annyira *fontos* mint *eredeti* epizodot levonva, valami különös felemlíteni valónk nincs. Egyikét ezen epizodoknak Beliczey Rezső urnak egy indítványa szolgáltatta. Ugyanis említett bizottmányi tag ur nem kevesebbet indítványozott mint azt, hogy a kevésbé fizetni képes „adózó honpolgárok”-nak engedtetnék meg közmunkaváltásukat akkor

s oly módon befizetni, a mikor s a mint ők azt maguk könnyebbsége érdekében tehetik; hozzá téve, hogy az iránt az illető szolgabírónak mindenkor előlegesen jelenteni, illetőleg ahhoz folyamodni tartoznak. Ezen indítvány elfogadása által aztán természetesen — ott lettünk volna, hogy az illető akkor fizet a mikor neki tesszik, helyesebben: *sohasem*.

Köszönet a szeghalmi főszolgabíró Sal Károly urnak, ki erélyes és indokolt felszólalásával a — különben legnemesebb intencióból származhatott — indítványt hatásosan ellensúlyozta.

A másik epizód nem kevésbé sőt határozottan magán viseli az eredetiség bélyegét; mert — bocsánat a nyíltságért — kevés megyéje lehet az országnak, melyben az kerülne vitatás alá, hogy a megye főispánja elég kompetens arra, hogy a megye valamely dísz-küldöttsége élén foglaljon helyet? — Hogy az első alispán illetékes — senki sem vonja kétségbe, de hogy a főispán nem lenne az — ez, legalább előtűnik, ujdun új dolog.

A nem-illetékesség egyik indokál felhozott ama jogkör és állás minősége, mellyel a főispán a törvényhatóságok rendezésére vonatkozó javaslat szerint jövőben bírna. Erre — mint még nem létező dologra hivatkozni — szerintünk éppen annyi, mint semmire sem hivatkozni, s csak forceirozása egy oly téma vitatásának, mely a mily meglepő újdonságot képezhet magában véve, ép oly alkalmas arra, hogy szokatlanúságánál, hogy ne mondjuk bizarrságánál fogva, bizottmányunkat megyeparlamentit felfogás tekintetében sajtósággal jelleget ruházza fel.

Mi nem tartozunk azok közé, kik feltétlen hódolattal viseltetnek akár a született, akár a másként nyert rang, vagy hivatali nagyság iránt. De nem tagadhatjuk meg sohasem a tiszteletet és pietást a megye főispáni méltóság iránt, mely ősi időktől fogva napjainkig tényleg bizonyos nyibusával a nemzeti hagyományos tiszteletnek van övedve, s mely — bár mint forgassuk is a dolgot s dacára kormányképviselői minőségének — kiegyesítő alkatát képezi a megye közönségének. És végül — nem találjuk indokoltnak a főispánnak díszküldöttség élére helyezését elenezni akkor, midőn nem egy Aczél Antal népszerűtlen alakja ül a nagy terem elnöki székében.

Békés megye bizottmányának május hó 10-én tartott rendkívüli közgyűlése.

Elnök Karassiy István első alispán a gyűlést megnyitván előadja, hogy a mai napra egybehívott eme rendkívüli közgyűlés, a folyó 1870-ik évi közmunkaváltási összegek mikénti felhasználása iránt teendő intézkedések céljából hivatott egybe. — Ennek utána felolvastattott a március 28-iki évnegyedes közgyűlés határozatával, a közmunkaváltási pénzek felosztási tervezetének újból elkészítésével megbízott küldöttség jelentése, mely mellett a kérdéses újabb tervezet bemutatatik. — Határozatokat:

Miután a szervezet szerint előadott szükségletek 62,639 frt. 48 krtban előirányzott pénzösszege, a közmunkai pentár 53893 frt. 13 krnyi követelési állapotát 8746 frt. 35 krral mulja felül; ennél fogva a küldöttség jelentésében foglalt egyes tételeknek némi módosításával a szükségessé vált meggazdálkodások akként lesznek eszközölendők, miszerint az utak tatarozása és fentartására küldöttségileg előirányzott összegből 20%-nyi levonás tétel: a hidak építése és helyrehozására kitett összegek pedig a teendő munkálatok némi korlátozásával alábbszállítanak, mely ekkénti meggazdálkodások által még bizonyos tartalékösszeg is fennmarad.

A megyebeli hidak építése és helyrehozására nézve egyébiránt, a küldöttségi javaslat azon része, mely szerint ezen munkálatok az e címen rendelkezésre álló pénzkészlet szemelött tartásával és a részletes költségvetések alapján küldöttségileg megtartandó árlejtések útján eszközöltesenek, — elfogadtatik; az utak tatarozása, fentartására és a kubikolási munkálatokra 20%-nyi levonással előirányzott összeg keretén belül pedig ugyancsak árlejtések lesznek tartandók; kimondatván egyuttal, hogy ha a megtartandó árlejtések vállalkozók hiányában eredményre nem vezetnének, ezen munkálatok teljesítésére az illető községek fognak kötelezteni.

Ezután az árlejtőküldöttségek alakították meg. A hidak építése és kiigazítására nézve szükségelt küldöttség elnökéül az első alispán, tagjaiul pedig Kalmár Mihály, Szakál Lajos és Boros István b. tagok, a főpénztárnok, főügyész, főszámvevő, a gyulai főszolgabíró esküdtársával, a megye mérnöke és Hajóssy Ottó első aljegyző nevezettek ki. — Az uttatarozási és kubikolási munkálatokra nézve járasonként külön-külön küldöttségek fogják az árlejtéseket megtartani, mely küldöttségek elnökei mindenütt az illető főszolgabírák lesznek,

tagjaiul pedig kinevezettek: a gyulai járásban; Szakál Lajos, Boros István b. tagok és Ujjalussy Gyula mérnök; a esabai járásban; Kis Péter Kemény Mihály b. tagok, Sztraka György mérnök; az orosházi járásban; Dáni József, Ravasz Ferenc, Tatay János b. tagok, Endrei Károly mérnök; a szarvasi járásban; Hutiray Imre Tolnay Gábor b. tagok, Nagy Sándor mérnök; a szeghalmi járásban; Parkas Gábor, Mózes Mihály, Gaacsary Károly b. tagok, Biszterszky Gyula mérnök; a békési járásban; Keresztesy György, Tury András b. tagok, Csuka Sándor mérnök.

Némely inkább a részletekhez tartozó intézkedések után indítványba hozatván, hogy a megyebeli utaknak jókarnani helyzetése és fentartása végett, némely eddigélt alkalmazásba nem vett módoknak és eszközöknek, milyenek: az utakon megállapodó eső-víz pocsolásoknak rendszeres leeresztése, nemkülönben boronák és hengereknek kísérletként használatba vétele iránt a megye közönsége megfelelően intézkedék: az indítvány elfogadtatik s ehez képest megbízatik a hidakra szükségelt munkálatok árlejtésével megbízott küldöttség, miszerint az ezen kísérlet megtételére megkívánató szereknek beszerzése, továbbá két, az utakon megállapodni szokott vizeknek rendszeres lehojlesztását teljesítő egyének alkalmazása iránt megfelelően intézkedjék, s ezek segélyével az indítványba hozott kísérlet megtételét eszközölje.

Végül egy másik indítvány folytán, a m. kir. közmunka és közlekedési minisztérium felkértni határozatott, hogy miután az ugynevezett sarkad-gyula-makói államutnak megfelelő kiépítése megyeközlekedési és nemzetgazdasági szempontból felette kívánatos: a kérdéses utnak a biztos és kényelmes közlekedés igényei szerinti mielőbbi kiépítése iránt intézkedni sziveskedjék.

Ezután elnök alispán előterjeszti, hogy szabad királyi Pest város közönsége néhai gróf Batthyány Lajos első magyar miniszterelnök hamvainak a városi köztemetőbe leendő ünnepélyes áthelyezését elhatározván, s ezen nemzeti gyásznapélyen való részvételre e megye közönségét is meghívta, — ez ügyben annál inkább sürgős intézkedés teendő, mivel a gyásznapély napja a jövő évnegyedes közgyűlést megelőzi.

A megye közönsége hálás kegyelettel emlékezőn meg néhai gróf Batthyány Lajos első magyar miniszterelnöknek a haza és nemzet legszentebb jogai védelmében élte egész folyamán tántoríthatlan kitarással és egész odaadással tanusított és vértanui halálával megpecsételt tevékenységéről: a f. évi június 9-én tartandó gyásznapélyen résztvenni és ez által a nagy halott emlékeiránti határtalan tisztelete, a hon javára szentelt élete és hazafiai kötelemének ismeri és chezképest ezennel elhatározza.

hogy magát a június 9-én tartandó nemzeti gyásznapélyen, egy nagyszámu díszes küldöttség által képviselteti;

hogy ugyanezen küldöttsége által a boldogult nagy hazafi özvegyénél a nagy vesztesség feletti fájdalmát és részvétét tolmácsolandja és

hogy néhai gróf Batthyány Lajos, első magyar miniszterelnök emlékének megörökítésül arcképének a megye tartalékpénztárából leendő beszerzésével az első alispánt ezennel megbizza.

A küldöttség elnökségével főispán 6 méltósága, akadályoztatása esetében pedig az első, esetleg a második alispán bizatván meg, a küldöttség tagjaiul Boczkó Dániel, Beliczey István, Eördögh Frigyes, Gonda László, b. Podmaniczky Frigyes és Tancsics Mihály országgyűlési képviselőkön kívül Bolza Antal és Bolza István grófok, Beliczey Rezső, Baranovics Gergely, Gondócs Benedek, Hajnal Abel, Hajóssy Ottó, Justh István, Kis Józsa, Kertay Zsigmond, Kemény Mihály, Kirileszku Péter, Neumann József, Omaszta Szilárd, Omaszta József, Reök István, Schiefner Ede, Szeberényi Gusztáv, Szakál Lajos, Thaisz Gyula, Tomcsányi Károly és b. Wenckheim László választattak meg, a megyei tisztviselőknél, a bizottmányi tagoknak, egy a községek részéről küldendő képviselőknél a küldöttséghez szabad csatlakozhatóság ősi szokás szerint teljes épségben fentartatván.

Lesz már kis szék, csak lába kék.

Gyula városa volt az első békés megyei község, melynek reménye lehetett az alatta elvonuló vaspályával összekötött előnyökben részesülni. A pest-szolnoki pálya építése után rögtön, az 1848-ik évben, örömmel láttuk lobogni városunk alatt a vasuti mérnökök veres-fehér zászlóit, melyet a vidékünket boldogítandó vasrudvonal pár elhelyezési irányát jelképez. De fájdalom, ez is csak egy szép álom volt, rendeltetése az lett, mint korabeli más sokkal nagyobb szerű dolgoknak, a létezők vagyis inkább létesítendőik sorából irtalom nélkül kitérített.

Huszonkét évnek kellett elfolyjni, hogy városunk, korai reményének megtestesülését láthassa. Most már hála

istennek, nem csak zászlók lobognak, hanem vasut-töltés emelkedik, s pálya-udvar egyengettetik.

Vasut-töltés, s pálya-udvar képeznek a kis széket, az a kérdés, hol találjuk fel lábát, a pálya-udvarhoz vezető utat, s miként csináljuk meg azt.

Nem tudom, minő rossz szellem üzi Gyula városával játékat; elég az hozzá, sok okoskodás után sikerült pálya-udvarnak, a vonal mentén leghozzáférhetlenebb helyet, az arany-ági szőlők közt felfedezni. E felfedezésért azonban nincs jogunk panaszkodni, saját képviselő testületünk akarta így. A vasuti mérnök kitézte a mostani pálya-udvart, s egy másikat, a dobozi utra vezető utca végében, a pecér-mezőn, csaknem közvetlenül a gyula-sarkadi kövezett ut mellett, s ez utóbbinak a városra nézve sokkal kedvezőbb helyzetét megmagyarázván, felszólította képviselő testületünket a kettő közti választásra, miután az építendő társulat, városunk kívánságát figyelembe ohajtáná venni.

Ezen jó szándéku felhívásra képviselő testületünk tagjainak többsége, magas állásának, s nagy hatalmának teljes érzetében, nem tudta elképzelni, miért ne rendelkezhetne ő egy idegen társulat zsebével, s miért ne kényszeríthetné ő e társulatot annak beismerésére, hogy Csabától Várad felé, a legegyszerűbb ut a szélmalom mellett vezet el, s a vasut-építésnél fő feladat, s legoosabb dolog, oly hirtelen kanyarokat létesíteni, minőre a legszebb alkalom kínálkozik, a szélmalomtól, a város megkerülése végett kitézendő deli termetű S vonalnál; hiszen kérem alásan, a pék is ily alaku kiflit süt, ha művészetét kiakarja tüntetni; minélfogva csak hivatását vélte teljesíteni, midőn a város nevében és érdekében kinyilatkoztatta, hogy ha a vasut-társulat, a már megállapított, s felsőbb helyen helyben hagyott egyenes vonaltól alig 1000 öltre fekvő szélmalom mellé nem építi a pálya-udvart, Gyula városának mindegy, ha az Uj-Körös csatorna fenekére helyezi is el.

Na de hagyjunk fel a rossz élecek gyártásával. Bárkinnek érdeme is, hogy a pálya-udvar, a lehetségesek közt, a legalkalmasabb helyre nem tétel: annyi kétségtelen, hogy a képviselő testület joga a rendelkezés, — ha mindjárt nyakasság szüleménye is — a nagy közönsége a tülés és fejtörés, miként alkudhatik meg a nyakára octroyált körülményekkel, s ezen specialis esetben, miként juthat a pálya-udvarhoz.

Sokan nem tartják talán keleti szokásainkkal meg egyeztethetőnek, hogy még a vasuti közlekedés meg sem nyitattott, s már is előre bele kotnyeleskedem más, erre hivatottak dolgába, s ily korán egy indóházhoz vezető utról ábrándozom. Ezerszer bocsánatot kérek, de én azon nézetben hátorokodom lenni, hogy éppen kényelemszerető természetünk következtében, kissé már el is késtünk az e tárgy feletti eszmecsere megindításával. Ki sem örülne jobban, ha csalódnám, mint én magam; de nagyon félek tőle, hogy dacára, — sokak szerint, — korai beavatkozásomnak, nem lesz utunk, melyen a vasuti közlekedés megnyitásának ünnepélyére kikocsikázhasunk, kivált, ha a megnyitás esős időben történik. Többféle véleményeket hallottam már, mely vonalon lenne legcélszerűbb Gyula városából az indóházhoz egy utat építeni:

1. A Sarkadra vezető köves utat, a Sz. Pál gátja tövétől kiindulva, — összekötni a pályaudvarból kijövő uttal.

2. Az ugynevezett Ferenczy utcán s a dobozi utra vezető utcán ki.

3. A magyar utcán végig (Novák és Nagy Károly urak háza előtt) azután az indóházig, mindenütt a szőlők közt.

Ha a kijárási költségekre, s azon idő elvesztésére, míg a kisajátítás eszközölhető leendő, nem tekintünk, okvetlenül az utóljára megnevezett utvonalnak kell az elsőséget adnunk, — miután legrövidebb összeköttetés a város közepe s indóház között. De ismerve viszonyainkat megvagyok győződve, hogy több évek fognak eltelni, míg a magyar utca végét bezáró 3 házhely s a szőlőkben egy közlekedési út helyének kisajátítására, e mellett az ut építésre megkívánató költséget előteremthetjük, vagy csak a költségek megszavazását, képviselő testületünkben, jó sikerre némi kilátással megpendíthetjük; az pedig nem igen lenne üdvös városunk közönségére, ha addig mindent a nyugodt ősi állapotban hagyánánk, s azon reményben, hogy majd talán egyszer a magas kormány vagy megye csináltat Gyula városának kijárási utat vasutjához, megelégednénk az aranyági szőlők közt tova robozó mozdony üstjének toronybóli élvezetével; minélfogva addig is, míg a magyar-utcai ut létesülhet, halaszthatatlanul szükségesnek tartanám, hogy az első pont alatti rövid utvonal rögtön helyrehozzassék s mihelyt a vasuti vonatokkal követ és kavicsot szállítani lehet megkavicsoltassék. (Folytatjuk.)

Törvényszéki osarnok.

Békés megye bf. törvényszékének 1870. april 26-án nyilvánosan tartott ülése.

Elnök: Jancovics Pál. Birák: Németh József, Novák

Kamil, Igaz Károly, Szánthó Alajos. Közvádló: Kertay Zsigmond. Védő: Endrefi Károly.

Emberölés. Farkas Ferenc orosházi díszkertetés e télen tapasztalván, hogy kertjéből a csemetefákat és káposztákat lopkodják, ennek megakadályozása tekintetéből elhatározta az ismeretlen tolvaj után lesni s e végből kertjét esténként és hajnalonként megkerülte.

Történt pedig, hogy házában f. é. jan. 6- és 7-ike között éjjelen táncmulatság tartatott s történt, hogy ugyanazon éjjelen kutyája ugatása folytán kertjébe ment s bárha a sötétség miatt, mit a nagy köd tetemesen előidézett, mit sem láthatott; de a támadt zörejt vele ott egy idegennek létét sejtetvén, — nehogy rajta valami baj essék, töltve hitt puskájáért be, onnan vissza az idegen kilétének felfedezése s ha lehet elfogása végett a kertbe tért s a helyet, hol a zörejt észrevév, elérni igyekezett.

Nemsokára egy emberi alakot vesz ki. Ki lehetett? — fel nem ismerhette, s tartva attól, hogy többen lehetnek a tilosban járók, meg nem ragadja azt, hanem kilétét kérdve rá kiált. Mire a tolvaj — hátán egy káposztával megrakott zsákkal — futásnak ered, ő folytonos kiabálások között üzöbe veszi s eléri. A tolvaj most a nélkül, hogy magát megnevezné vagy máskint csak egy szót is szólana, hirtelen megfordul s az őt üldöző puskáját megfogja. Erre üldöző és üldözött között dülakodás áll be, a puska kettétörök s a tusa a tolvaj s a cső üldözője kezébe jutván, mert a puska szíja a tört részeket még mindig összetartotta, a tolvaj üldözője, hogy az egészet visszaszerezhesse s még mindig abbéli féltelmében, hogy t. i. a kertben többen is lehetnek s következképp, hogy végre menekedjék, a puskacsővel a tolvaj fejére üt, ez azonnal leesik s ezután ő — a kettétört puskát s az eltolvajolni szándékolt káposztát magához véve s a tolvajt ott hagyva, a maga házába — vendégeihez siet.

A visszatért a történetet és az ütés szerencsétlen következménye iránti aggodalmait vendégeinek elbeszélte, kik is a sérelmezett egyént a házba bevívén, a nélkül, hogy kilétét akár ő, akár a sértettnek a mulatók között szintén jelen volt fia felismerték volna, ápolás alá vették, — ki azonban ezen ápolás dacára néhány óra múlva, mely alatt menyé és neje által a zsebében talált kendőről Bogdán Horváth György személyének felismertett, — a szenvedett sérelem következtében meghalt.

B. Horváth György Farkas Ferenc szomszédságában lakott. Az érdekeltek s a tanuk előadásai szerint jó szomszédok valának. S előbbi utóbbinak igen használható segédmunkása levén, — a két család csaknem egy családot képezett. Ha kért az egyik, kérése teljesítve lett a másik által. Könyven megfogható tehát a levertség, mit Farkas Ferenc ez eset folytán érzett. „Csak felismertem volna — mondja ő különben az egész tényt beismerő önvallomásában — vagy kérdésemre kilétét felfedezte volna s a helyett, hogy csak egy újjal is bántottam volna, inkább azt a káposztát is neki adtam volna, — mert a mit csak tőlem kért és adhattam, adtam neki mindent.“

Egyébiránt a halál okára nézve a szakértők véleménye odairányul, miszerint az agyaguta volt s ezt ama egy ütés idézte elő. Ez utóbbi tételre azonban a szakértők megjegyzik, hogy a koponyaboltozat nagyon vékony, csontbél szegénynek s nagyon keménynek találtatván, innen fejthető meg, hogy aránylag kisebb különbség is könnyen esontörést okozhatott.

Az iratok felolvasása után

közvádló Farkas Ferencet — a szakértők véleménye, a tanuk s most nevezett önvallomása alapján tárgyilag és alanyilag felállított emberölés bűntényével vádolja, annyival inkább, minthogy vádlottnak nem volt mit attól tartania, hogy az általa sérelmezett egyént ártalmára lehessen; tehát akár felhívülésének tudragadtatásából, akár pedig indokolatlan ijedtségéből eredett is a kérdésben forgó cselekmény, az mindenesetre az önvédelem határain túlterjeszkedettnek tekinthető: abban azért őt bűnösnek kimondatni s azon enyhítő körülmény megfigyelésével, hogy feddhetetlen előéletű s hogy a megöltnek és családjának jóltevője vala, — a büntettség képest megfenyíttetni, — mig

védő védbeszédében azon cselekményt, mely vádlottat terheli, tisztán csak a megengedett önvédelem következményének s mert vádlott vallomásából kifolyólag ez nem akart testi sértést, annálkevésbé emberölést B. Horváth Györgyön elkövetni, véletlen szerencsétlenségnek igyekezvén feltüntetni, — vádlottat a vád alól felmentve, ártatlannak nyilváníttatni kéri.

Mire a törvényszék — tekintve, hogy a sérelmezett egyént koponyaboltozata különösen baloldalt oly igen vékony és csontbél szegény volt, miszerint azon aránylag kisebb ütés is könnyen esontörést okozhatott; tekintve, hogy vádlottnak abbéli előadása, miként neki egyáltalán nem volt szándéka az őt természetében megkárosító s tetten kapott egyénen semmi legkisebb testi sértést, annálkevésbé pedig emberölést elkövetni és ha az éj homályában általa fel nem ismert Horváth György a hozzá intézett többszöri felszólításra magát megnevezi

vagy kilétét bármi módon elárulja, őt nem csak hogy legkevésbé sem bántotta volna, de a lopott káposztát nála meghagyva, mint szomszédját, kit családjával együtt különösen szeretett, bármi egyéssel is segítette volna, — teljes hitelt érdemlővé teszik azon körülmények, mely szerint vádlott általánosan mint példás becsületességű és szelid természetű egyén ismeretes és hogy a kihallgatott tanukon kívül maguk az elhaltak rokonai is azt bizonyítják, miként vádlott nem csak hogy haragosa nem volt Horváth Györgynek, de sőt azt, mint velük együtt többnyire nála dolgozó szomszédját annyira kedvelte, hogy a munkabéren felül is a mivel csak lehetett segítette; tekintve e mellett azt, hogy vádlott, ki nagyszámú családját fenntartása végett szorgalommal munkát kis kertje terményeinek elődegenitőjét e feletti méltó szankodásból bár üldözőbe vette s így kezdetben annak megtámadója volt, azonban később, midőn üldözöttje, ki felismertetésének kikérülése végett mindenre elhatározottnak látszott, visszafordulva a kezében levő fegyvert megragadta s a dülakodás közben ketté tört fegyver egyik darabját birtokába is kerítette, azzal szerepet változtatván, támadóból megtámadottá lett és mint ilyen a szerencsétlen következményű ütés intézése alkalmával már a jogosult önvédelem terén állott: mindezen tekinteteknél fogva tehát vádlott Farkas Ferencet, ki az egyetlen bár, de halált előidéző sérelmet, nem annyira ártani akaró gonosz szándékból, mint inkább saját veszélyes helyzetéből kiszabadulásának eszközlése végett megengedett önvédelem közben okozta, — a kérdésben forgó emberölés vádját alól fölmentette.

Vádlott az ítéletbe belenyugodott. — Közvádló fellebbezett.

Vidéki levelezés.

(Egy orosházi ember véleménye Békésmegye központjáról.)

Orosháza május 11.

Nem mértem ugyan cirkalommal, nem is értenék hozzá, hanem csak úgy szemérmék után, gondolomra, úgy találok, hogy Békésmegyének kellő közepé oda esnek valahova a kamuti pusztára. Sajnos, hogy sem Csaba, sem Gyula öseinknek nem jutott eszébe itt várost alapítani, a szarvasok pedig mindinkább a Körös felé húzódnak, természetesen Szarvas is ennek partjára esett. A vasutra nem gondolt még akkor senki. Most már legbőlebben azt lehetne tanácsolni: telepítsék Kamutra város, nevezessék ez körülbelül Vascsala városának, hogy Szarvasból mindenesetre a vasat tartván meg, — Szarvasból, Csabából és Gyulából is legyen benne egy-egy szóttag, s ezen város centrumában építsük fel a megyeházat, akkor aztán központunk lesz kifogástalanul, s a három vetekező város benne névleg képviselve.

Ha ezen különben kivethető terv, kivételnek találatnák, akkor tekintsük neveiket nemzetiségi szempontból: Szarvas, nem kizárólag nemzeti, mert ezt így is lehet mondani: Hirsch, meg így is: Hornig, Gyula szintén nem elvitázhatlan nemzeti tulajdon, mert Julius, sőt Juliusnak is mondható. Csaba, ezt fordítsa valaki németre, vagy a világ bármely nyelvére s a mely községben megtalálták ennek idegen kifejezését, abban legyen a vármegyeháza, a törvényszék és a megyének minden appertinentiája, különben legyen Csabán, mint legnemzeties nevű helyen. Hogy tótok is laknak benne, arra nem adunk semmit, ily elfogultságon tuestünk régen.

Ha a nemzetiségi szempont sem döntő, vegyük a fekvést. Két birtokos földje összesarkallott, egyik esárdát épített az országútnál mellé közvetlenül, másik azt a szarvasbástyát követte el, hogy esárdáját oly helyre tette, melyre az országúttól bekanyarodva, egy negyed óra alatt lehetett jutni; negyed be, negyed ki, félóra vesztéség. Hiába szállította le bora, szénája árát, csak az utmellekibe mentek az utasok, világos jelöl, hogy nem csak az anglus, de a magyar ember is tudja, hogy az idő pénz, főképen pedig a magyar fuvaros. — Békésmegyének igazságszomjas népe is csak örömöstebb marad a közelebbnél, az országút mellett, már pedig Csaba esik ám a legnagyobb országútnál, akár Pest, akár Arad, sőt még Szeged és Fiume felől tekintve is.

Számitásba kell vennünk, hogy Békésnek első kereskedelmi városa jelenleg már Csaba s nincs is kilátás, hogy jövőre másik legyen azaz, s hogy a váltótörvényszékek nem örök időkre vannak kizárólag Pestre és Aradra helyezve, oda tették 1840-ben, mikor a kereskedés kevésbé volt kifajlódva, akkor elég volt annyi is de tekintve a vasúti közlekedés s ebből folyólag a kereskedés növekvő terjedését, nem sok időt vehetünk neki, hogy minden megyei törvényszék, váltótörvényszék is lesz, ez pedig csak is ott lehet legcélszerűbben, hol a kereskedés özpontosul, hova a váltók telepítettnek, tehát Csabán.

Egy törvényszék kell Békésben, — Csabán.

Hogy Szarvas, Békésmegyére szorítkozva, miként kerülné ki törvényszéki területét, azt én nem tudom. Orosháza nem csatlakozhatnék hozzá, az kétségtelen, hogy pedig a jelenleg is csabai járáshoz tartozó s Csabával egyenes vasúti összeköttetésben álló Endrőd és Gyoma, miért csatlakozzék hozzá, meg nem foghatom, csupán Ocsóddal és Szt.-Andrással pedig fenn nem állhat.

Hogy a megye járásai s községei hol centralizálnak inkább, Gyulán-e vagy Csabán, vita tárgyát nem képezheti, az Orosházi járás Orosháza és Csorvás által, a szarvasi, Gyoma és M.-Tur által, a békési M.-Berény által jönnek vasúti összeköttetésbe Csabával, a csabai járás pedig legközelebb van önmagához. Ezen négy járás pedig legközelebb van önmagához. Ezen négy járás pedig a megyének több mint 2/3-át képezi, a legnépesebb városok s falukkal, vasúti szomszédjai Kigyós és Kétegyháznak mi kifogása sem lehet ellene.

A törvényszék Csabára helyezése ügye ha valaha volt, most bizonyára legkorszerűbb, midőn épen a törvényszékek országsszerte alakítása s elhelyezése iránt, intézkedés van folyamatban, ha most nem, vagy soha, vagy sokkal nagyobb költséggel lesz kivihető. Most a kivitt Csabának lelkesültsége, áldozatkészsége nagyban könnyítene, és hogy a megye többi járásait is csupán a költségek visszariasztának, — nem vagyok képes feltételezni.

Azt sajnálom csak, hogy orosházi igénytelenségnek kell ez ügyben e lapok hasábjain felszólalni, s hogy nem teszik azt avatottabbak, holott a törvényszékek elhelyezése pártkérdés nem lehet, pártkérdés ezek ügye csak akkor volt, midőn bírái választásáról vagy kinevezéséről volt szó, de ezen túl volnánk már, elhelyezése a megye népessége érdekeire nézve, az igazságszolgáltatás könnyítése, gyorsítása tekintetében csakis a célszerűség, okszerűség kérdése lehet, melyhez szólhat a megyének minden polgára párszenvedély, részrehajlás, hiszélés és anélkül, hogy indokolható neheztelést vonhatna magára. Honnét hát e néma hallgatás?...
P.... sz.

Ujdonságok.

— A Follinus János igazgatása alatti szintársulat, tegnap volt megkezdendő előadásai sorát, a „Korona“ vendéglő udvarán épített színpadon. Előadásra a „Gerolsteini nagyhercegnő“ volt kitéve. A színpad mind nagyságra, mind beosztásra nézve — a körülményekhez képest — mi kívánni valót sem hagy fen, úgy hogy Gyulán ehez hasonló színpad aligha létezett eddig. Jövő számában lapunknak „Színészet“ cím alatt állandó rovatot nyitunk, melyben hetenkénti szemléjét adandjuk mindannak, mi ez idő szerint városunkban a színházi élet mozgalmaira vonatkozik.

— A közrend és biztonság kétségkívül legfőbb megkívántóságát képezi a társas együttlének. Menyire vagyunk birtokában mi gyulaiak e kellékeknek; mennyire van gondoskodva a közrend fenntartásáról azon hatóság részéről, mely erre első sorban hivatva van; és végül minő gyönyörű felfogás uralkodik városunk egy némely polgáránál a „polgár“ mindenesetre megtiszteltetés magában foglaló nevezettel járó kötelemekre nézve: a következő eset szolgáljon tanusággal. A mult hét egyik éjjelén (11 óra körül lehetett) rettentő zsinatozással tér haza vagy tíz-tizenöt eszmadia az épen véget ért csehgyűlésről, s a vitéz had haladását kiáltozások s harcias dübörgés s lármája jelezni mindazon utcákon, melyekben a jámborabb lakosság már pihenésre hajtá fejét. A menet egy megyei esendőrrel találkozik, s midőn ez a „polgárokat“ kötelességszerűleg békességes s tisztességes magaviseletre szólítja fel, durva káromkodások között a földre tiportatják, elnéspárgoltatják, s hogy a nemes múltat teljes legyen, revolverétől és fókostól — melyet jónak látott nem használni — megfosztatik. Erre a győzelemittas hadsereg lelkesülten tova halad (a esendőr szépen elosont azzal a mit kapott) s csak akkor állapodik meg a főntéan, midőn az elvert esendőlegény s ennek segélyére érkezett társától az elvert fokos és revolver kegyes vissza adásáért, elég alázatos modorban instáltaik. De hát már hogy adták volna vissza szépszerével drága polgártársaink a fegyvereket, mikor csak kériük tőlök azokat? Tehát nem adták vissza. E közben történt, hogy valami kalandszerető illetens, ki a történet dolgok felett méltó botránykozásra gerjedt, a város-házi nagyhatalmak eszközeit akarván segélyül hívni, az igazság palotája előtt, — isten tudja minő véletlenségből — két ilyen nagy hatalommal (esküdt ural) akad szemben, s őket a lafolyt botrányról értesítvén, erélyes szavakkal nógatja a tettesek „bellebbezésére.“ A jó urak aztán lassacska bevallák, hogy hát bizony be is kék azokat fogadni, ha vóna aki befogja, de nincs ám a város-házán egy mákszemnyi eselőd sem, legfeljebb pedig — egy. S miután a konok illetens e miatt szemrehányásokat mert kockáztatni, arra aztán azt a feleletet nyerte, hogy hát majd felírjuk azokat a garázdákat s majd lesz aztán nemulass nekik. Ezen épületes párbeszéd alatt a esendőrök s „polgárok“ között egyre folyt az alkudozás a fegyverek visszaadása iránt, míg végre a megyei esendőbiztos megjelent s elég erélyes volt katonás rövidségű föllépésével a hősikár már már egetverő diadal érzetét lehűteni. A vitéz sereg Achillesi és Hectorai egyszerre elnémultak s bámulatos gyorsasággal tüntek el „az éj sötét homályában“, — alig lehetett közüök kettőt-hármat a dicő hare kézzel fogható emlékei megtartani. — Az éj későbbi folyamán aztán rendre keresték a megigrott hősöket, s kit szépszerével, kit a nélkül vittek be a város-házára. Minő büntetés érendi a rendzavarókat? még nem tudhatjuk, mert a vizsgálat még nincs befejezve; de mindenesetre figyelemmel leszünk az ügy lefolyására s elvárjuk az illető bírótól, hogy az igazság kivételével minden egyéb tekintet nélkül az ügyben itélni s nem osztja azon ferde felfogást, mely szerint s o k a n a megvert esendőlegény kötelességszerű föllépésében a „város polgárainak“ méltatlan megsértését látják, abban pedig, hogy egy rendfentartására hivatott közeget jól elvernek és lefegyvereznek, épen semmit sem látnak. — Végül pedig ne feledjük el a városi elöljáróságot is azon atyai gondoskodásáért megdicsérni, hogy éjjen át a rendfentartásról oly szépen gondoskodik, nem lévén arra egy mákszemnyi figyelme sem, hogy örököt cirkáltason a városban, vagy legalább a község-házában ilyeneket mindig készen tartson.

— Egy sajnálatos esemény mély részvétet keltett mindenkiben, s még maig is élénken érezzük azt annyival inkább, mert végelemzésben ismét a hatóság i dolentia rovására esik az esemény indoka. A vasúti földmunkálatok alvállalkozója Rozenberg, mult kedden a munka előhaladását akarván megtekinteni, Sarkad felé kikocsizott, s midőn a remeti hidon túl s már Biharmegye területén levő országútra ért, ennek árvízborította mintegy 40—50 lépésnyi szélességű részén át akart hajtani, a víz azonban mély és meglehető sebes levén, a kocsi alborította, a vállalkozó ügy

a hogy (úszni nem igen tudott) néhány percig a víz színén fentartotta magát, s dacára kétségbeesett segélykiáltásainak s annak, hogy csekély távolban egy ember lakikból volt szemtanúja halálos küszködésének (állítólag nem mert a fuldoklóhoz közeledni) belehalt a vízbe. Feleség és gyermekek siratják a szerencsétlenül elvesztett, mi pedig figyelmeztetjük Bihar megye hatóságát: fordítsanak nagyobb gondot utai fentartására s ne hagyja azokat oly állapotban mint a Sarkadról Gyulára vezető melynek jókarba helyezése iránt számtalanszor fel lett szólítva, s a melyen a közlekedés — a fentebbi eset szomorú tanúságul szolgál — emberélet kockáztatásával jár.

— **Az árvizbajok** — ugy látszik — soha sem érnek már véget. Mult csütörtökön a békési határban mind a két Körös kitört medréből, a romboló vizek árjai feltartóztatlanul lepték el a közel határokat s Doboz községet végenyészettel fenyegeték. Mint értesülünk, a kiszakadás helyei szolgabírói intézkedés folytán már bebörtölköztek s így Doboz község ezúttal szerencsésen megmenekült a veszélytől.

— **Kövessy Ede** „első magyar bűvész“ csütörtökön előadást rendezett a „Korona“ termében, hol meglehetősen számú közönség nézte nem annyira új, mint ügyesen keresztülvitt mutatványait.

A „b-gyulai torna- és tüzoltó-egylet“ torna-iskolája Gyulán a megyeház kertjében 1870-ik évi május 15-én d. u. 5 órakor ünnepélyesen meg fog nyitattni, melyre a t. c. közönség tisztelettel meghívatik. Kedvezőtlen idő esetére az ünnepély következő vasárnapra halasztatik.

Az igazgató választmány nevében
az igazgató alelnök.

Gazdászat, ipar, kereskedelem.

A szomszédos Csongrádmegyében, Szeged vidékén a tiszta buza kedvező időjárás mellett is legfőlegbéltermést ígér; ellenben a rozs igen jól áll s bő aratást ígér.

A határos bánatban a nagyobb birtokosok már az őszzsel és tél elején-lemondtak a jövedelemről, a meny nyiben minden igyekezet mellett sem bírták őszi buza alá szánt földeiket bevetni, s így csak fele vetésük van, a mi meglehetősen telelt ki, de a sors még ezt sem akarta meghagyni, s a márciusi fagyos szelek annyira megritkíták, megrongálták, hogy alig lesz félértetés.

A répeát a mentesített földeken szokták vetetni, s volt is vetve igen sok, s a kezdet igen jól ment, de a hallatlan sok esőzés, a Tisza áradása folytán keletkezett földárja mintegy fele mennyiségét tökéletesen megsemmíté, — a mi megmaradt jó aratást ígér.

Mi illeti a szőlő ültetvényeket, noha több ízben megverte a jég, a vesszőkben semmi kárt nem tett s bő szüretet jósol. A fák közül egyedül az idősebb őszi barackfák mentek tönkre, a többiek, nevezetesen: körte, szilva, alma stb. nagy termésre mutatnak.

— **A keleti marhavész** f. é. ápril 2-ik felében beérkezett hivatalos jelentések szerint Magyarországon nem merült fel; — Erdélyben azonban meg hunyadmegyei Felső-szálláspatak községben uralgott, hol az 1028 drb szarvasmarha-létszámból 23 udvarban 74 drb betegedett meg; ezekből 27 meggyógyult, 32 elhullott és 15 drb ápril 30-án mint beteg ápolás és zár alatt maradt.

Hetivásári tudósítás.

Gyula május 13. A mult éjjeli viharos roppant esőzés, melyből egy kevés reggelre is jutott, nagyon megrontotta mind az utat, mind a mai piacot, melyet józanon igen népesnek, nagy forgalmúnak lehetett reményleni. Gabonafélék alig 70 szekér hozott, jobbra csekélyebb

tiszta búzát és kukuricát. Árpa, rozs, zab, köles nem volt. Az egész piac élénk, kedvetlen volt a nagy sár és kevés behozatal miatt.

A kereskedőség tétlenül maradt. Egyes kisebb-nagyobb hízalók a kukuricát vették 5—5.60 krig köblönkint az áru minőségéhez és a vételi szerencséhez képest. A mi feljebb fizetett ma, az kicsiben volt és kivételkép, — a folyó ár 5.40—5.60 krig volt egész biztossággal, a jó minőségünél. A csekély buza ára is engedett, nem levén erős kereslet. A jó árpa a háztól mult heti áron köblönkint 5.40 kron kelt ma is, zabban eladás nem volt tapasztalható.

Gömbölyű szarufák és lécek nem voltak, csupán egy helybeli árult már két évig nád alatt volt kész szarufát 25 párt, mi elkelt páronkint 1 frtjával.

Nád még tegnap a száraz uton sok érkezett Zsadanýból majd 60 szekeren, s elkötozött kis kévéje százan-kint 8—12 frtíg kelt.

Szén mintegy 35 szekeren volt, középszerű kelet mellett szekere 9—14 frtíg, zsákja 50—60 krig kelt a minőség és mennyiséghez képest.

Alma, dió hiányzott, csupán aszalványt hozván két oláh távol vidékről.

Halat szépet a sz-andrási és gyomai vizről jég közt 3 szekeren hoztak, tegnap a sz-andrástól egy helybeli szatócs 27 frtjával vette meg mázsánkint nyereségre.

Pontonkint a nagy feldarabolt harsa 40 kron, a szép potyka és középszerű harsa 35 kr, az apróbbak 27 kron keltek.

Bárányt 15 szekeren hoztak, s lábán is jött egy csapat, a legjava kivételkép 3.20—3.60 krig, a középszerű 2—3 frtíg, a csekélyebb 1.40—80 krig kelt drbonkint. Veres borju 3 vagy 4 db volt, 7—8 frton kelt dbja, 4—5 hetes sóványa levén valamennyi.

Zöldség igen sok érkezett 10 szekeren Makóról még tegnap, megmaradt jó része az árunak s átvitetett Csabára a holnapi hetipiacra. Sz. L.

HIRDETÉSEK.

Boltváltoztatás.

(6—4)

(45)

Alólírottak van szerencsége a t. cz. közönséggel tudatni, miszerint
posztó-, vászon- és pipere-kereskedését
a Geyer Ferencz-féle házból

f. ápril hó 25-től kezdve a főtéren levő Popovits Emilián-féle házba

(szemben a Weinmann és Rosenthal cégü kereskedéssel) tette át.

Együttal szabad legyen azt is tudatnom, hogy üzletem átköltözése alkalmából raktáromat mindennemű új **posztó- és vászonnemükkel**, különösen pedig női és férfi **pipere-cikkkekkel** újból és dusan felszereltem s hogy **ezentul az eddigi áron 10%-kal alól fogom t. vevőimet kiszolgálni.**

Mustrákkal készséggel szolgálók, s vidéki megrendeléseket pontosan és gyorsan eszközölök.

Számos látogatásokért esd s az eddig tapasztalt pártolást jövőre is tisztelettel kéri

FILLÁRY JÁNOS.

Értesítés.

Ajánlom a t. cz. közönségnek becses figyelmébe a m. kir. v. k. o. m. által rendes tantárgyak után megerősítést nyert magán nevelő leány-tanintézetemet, melyben a r. k. vallásban, ugy szintén valláskülönbőség nélkül német, magyar írás, olvasás, számtan s több hasznos ismeretek a délelőtti órákban, — ellenben a délutáni órák kézi munkák tanítására fordítottak.

T a n d i j :

I-ső osztályu növendékekért havonként 1 ft 50.

II. „ „ „ 2 frt.

Ennek folytán a t. cz. szülőknek kegyes pártfogását kérvén, bátorokodom felemlíteni, hogy intézetemben előadott tantárgyak a m. kir. v. k. o. m. illetőleg az általa kinevezett Békés, Csongrádmegyei isk. tanfőgyelől úr által helyben hagyattak.

A tanoncok vidékről is minden ellátással elfogadtatnak.

Lakásom: id. Bauer Jakab házában.

(47) (3—3) **Stéger Mária,**
oklev. nevelőnő.

(50) Árlejtési (2—1) HIRDETMÉNY.

Gyula város tanácsa részéről közhírré tétetik, hogy a város utszáiban tervezett téglajárdák építésére egy szakértő burkoló feltogadása képviselőileg elrendeltetvén, erre nézve

az árlejtés

f. é. máj. 25-én d. e. 10 órakor
a városházánál megtartatni fog.

A feltételek a városi jegyzői hivatalban bármikor is megtekinthetők.

Kelt Gyulán 1870. május 14.

Beleznay Péter, bíró.
Popovits Jusztin, jegyző.

Dr.
FELSENBERG KÁROLY,
orvostudor,
a bécsi orvosi-kar tagja,
szemész,

(3—1) és (49)
villany-gyógyász.

Lakik: Békésen,

(LAVATKA-féle házbán.)

(46) Friss (3—3)

SODA-VIZ

kapható folytonosan

kicsinyben és nagyban

ifj. Kohlmann Ferencz

fűszerkereskedésében.